

Twée voorouderbeelden van Flores, Indonesië

Dit stel voorouderbeelden is afkomstig uit Indonesië. Zij behoren reeds decennia tot de top en favorieten van mijn etnografica verzameling. Zij zijn door de bekende missiemedewerker Herman de Vries rond de vijftiger jaren van de vorige eeuw verzameld en naar Nederland gebracht.

Herman de Vries werd, nadat hij op de ambachtsschool in Wolvega het timmervak had geleerd, via een bevriend onderwijzersgezin, dat uit Indonesië naar Nederland was teruggekeerd, getipt dat men voor de missie aldaar een goede, ondernemende timmerman zocht. Terzelfder tijd was de bisschop van Merauke, pater Herman Tillemans met verlof in Nederland en bij het onderwijzersgezin op bezoek. Prompt werd het contact gelegd en de zaak beklonken. Herman trad als 23-jarige timmerman met zin in avontuur in 1953 in dienst van de missie van Nieuw-Guinea en had het er druk met het bouwen van kerkjes en scholen om de binnenlanden zo snel mogelijk tot ontwikkeling te brengen. Het was missiewerk onder het toezicht van het koloniale gouvernement, dat voor de infrastructuur zorgde. Een van de paters was de etnoloog/ linguïst Jan Boelaars, die Herman wegwijs maakte met de lokale culturen, mythen en legenden. Daardoor werd ten volle Herman's interesse en kijk op de plaatselijke gebruiken en de verering van

voorwerpen gevoed en ging hij aan het verzamelen. Via zijn vele contacten kwam hij in aanraking met heel veel voorwerpen. Ook kunstvoorwerpen van de eilanden in de oostelijke Molukken kwamen hier in Nieuw-Guinea in zijn verzameling terecht. Nieuw-Guinea werd in 1963 door Nederland overgedragen aan Indonesië en de Nederlanders dienden te vertrekken. In Nederland echter kreeg hij in 1964 van de missiepater Karel Strater de uitnodiging om naar de Molukken te komen, waaraan hij maar al te graag gevolg gaf. In de loop der tijd verzamelde hij ook in opdracht van het Nederlandse missiehuis MSC te Tilburg, die deze etnografica te gelde maakte bij

musea en gefortuneerde verzamelaars ter financiering van hun missionering. Herman de Vries had inmiddels zelf ook een verzameling van behoorlijke importantie opgebouwd. Ook verleende hij menigmaal zijn medewerking aan de realisatie van een expositie of een gespecialiseerd boekwerk, met zijn opgedane kennis en met etnografica uit zijn eigen verzameling en fotopresentaties hiervan.

De hier afgebeelde voorouderbeelden komen van het eiland Flores. Voorouders worden vereerd door hun nageslacht, omdat zij garant staan voor evenwicht in de samenleving en de verzekering van hun steun en bescherming van een harmonieus heden. Bovendien zijn zij een bron van vruchtbaarheid en de garantie voor het voortbestaan van het volk en hun cultuur. In de loop der eeuwen is door de handel met andere volkeren de invalshoek soms lichtelijk bijgesteld, maar de essentie is gebleven. Al de culturen waar zij in de loop der eeuwen mee in aanraking kwamen, gaven mede vorm aan de relatie van de Indonesiërs met hun voorouders. Zo kunnen we in tal van uitingen de drie belangrijkste thema's van de voorouders - status, bescherming en vruchtbaarheid - waarnemen, want de voorouders zijn het geprivilegieerde communicatiemiddel tussen de levenden en de doden.

hamderksen@gmail.com

Bronnen

dh. Pisa van Galerie Pisa Etnografie, Den Haag (mondelijke mededeling)
Wentholt, A. (2016). 'Bladeren door de foto albums van Herman de Vries' in *Jaarboek VVE 4*. <https://www.wentholt-expertise.nl/publicaties/artikelen/bladerend-door-de-fotoalbums-van-herman-de-vries/>

**Voorouder-
beelden
van Flores,
Indonesië**